

URBANISERING (/TAGG/URBANISERING)

"Våga tänka bort bilarna, Helsingfors!"

Bevara och bygg nytt om vartannat! Det är ett konststycke som kräver ett klokt ledarskap i staden, säger Steffen Lehmann, professor och rådgivare. Ett av hans första projekt var "Nya Berlin" på 90-talet. BILD: LEIF WECKSTRÖM

LENA SKOGBERG ([HTTPS://WWW.HBL.FI/PROFIL/LENASKOGBERG](https://www.hbl.fi/profil/lenaskogberg))

22.4.2018 08:30 UPPDATERAD 22.4.2018 08:35

49 reaktioner					
------------------	---	---	---	--	---

Han har länge varit en av fanbärarna inom hållbar stadsplanering. Nu efterlyser professor Steffen Lehmann ett hållbart ledarskap:– Vi behöver varken fler idéer eller generalplaner. Men vi behöver kloka ledare som förstår att stadsplanering inte kan pressas in i fyra års cykler mellan två val, säger Lehmann.

Steffen Lehmann är handelsresande i grön urbanisering. I över 30 år har professorn, arkitekten och rådgivaren predikat det gröna stadsevangeliet världen över, periodvis i Unescos namn. Tyvärr, säger han, har behovet av hållbarhet i stadsplaneringen inte förlorat sin aktualitet, snarare tvärtom.

– Det försvinner ingenstans, det bara växer på oss och vi kan inte värja oss. Det hjälper till exempel inte att vi utvecklar utsläppsfria bilar om vi ändå skapar trafikstockningar för att vi inte styr om trafiken. Städerna blir aldrig koldioxidfria om vi inte vågar tänka bort bilarna.

Lehmann besökte Helsingfors häromveckan för ett seminarium inom nätverket Smarta städer. I samband med det sade han att städerna måste planera så att bilparken minskar på sikt, exempelvis genom att göra innerstadsgator till gågator eller gator för spårvägstrafik, cyklister och fotgängare.

– Många unga väljer bort bilar, det visar undersökning på undersökning och det märker jag bland mina studenter. I stället går de med i bilpooler, cyklar eller åker kollektivt.

Det gäller också för Helsingfors: bara tre av tio 18-åringar i Helsingfors tar körkort nu för tiden.

Vi kan alltså inte fortsätta stadsplanera som under senare delen av 1900-talet, menar Lehmann.

– Vi måste tänka nytt, och vi måste tänka kollektivtrafik i högre grad än hittills, fortsätter han och visar en bild av en nymodighet i sin födelsestad Stuttgart: en sorts öppen vagn för cyklar som spänns på spårvagnar.

– Det gör det så mycket lättare att ta med cykeln och sporrar människor att cykla den sista biten hem.

Förändringar kräver förståelse

Samtidigt som Lehmann predikar det gröna evangeliet är han realist: han tror inte på en radikal förändring utan på stegvisa, tvärssektoriella förändringar så att både människor och planering hinner med. I Helsingfors talade Lehmann om en successiv minskning av bilparkeringen i innerstan med 2-4 procent per år.

Profil

Namn: Steffen Lehmann.

Ålder: 55.

Född: I Stuttgart, Tyskland.

Bor: I London.

Familj: Fru, som är konstnär, och cocker spanieln Mawson.

Karriär: Arkitekt, strateg och rådgivare inom urbanisering samt pedagog. Är professor i hållbar arkitektur vid Universitetet i Portsmouth. Leder tankesmedjan Future Cities Leadership Lab. Var tidigare professor i hållbar design vid University of South Australia. Har också lett tankesmedjor i Asien.

Mest känd för: 15 principer för grön urbanisering. Många av Lehmanns projekt är ingenjörsbaserade och handlar om hur man kan förena ny och koldioxidfri teknologi med urban design.

Kul att veta: Ett av Lehmanns första projekt var det som kallas New Berlin 1993, där hans byrå var med om att bygga om Potsdamer Platz och Hackescher Markt.

Mest stolt över: Att flera av mina studenter har lyckats väl i livet och nu är erkända arkitekter eller professorer.

Önskar att jag gjort annorlunda: Inte jobbat så mycket. Och fortfarande gör. Kanske det borde vara mitt personliga mål för framtiden, att slå ner på arbetstakten.

– Det som händer i många städer i världen – Köpenhamn, Amsterdam, Freiburg – är att människorna håller på att återerövra det offentliga rummet och ta tillbaka stadskärnan. I de här städerna är det fotgängare och cyklister som äger centrum, inte bilisterna. Pressen ökar stadigt från människor som vill ha bort bilarna.

Lehmann visar en helikopterbild över Melbourne där man ser hur staden aktivt jobbat för fler parker för att skapa andningshål för stadsborna.

– Visst är det bra att vi skapar fler parker – men det räcker inte. Om vi vill återta det offentliga rummet måste vi också göra något åt gatorna eftersom i snitt 80 procent av de offentliga rummen i städerna är just gator.

Bevare oss från utomjordingar

Lehmann har också en annan helig ko i sitt gröna tänk: nya bostadsområden ska planeras så att de inte kräver egen bil för att man ska ta sig dit och därifrån.

– Vi behöver en mänsklig skala på våra bostadsområden. Det finns alltför många förorter i världen som dumpit ner som utomjordingar i ett ingenstans.

Det leder in oss på frågan om städers täthet.

– På 1900-talet gick stadsplaneringen ut på att breda ut städerna. Vi skapade allt fler förorter och erövrade nya områden. Eftersom urbaniseringen bara ökar måste vi fortsätta bygga bostäder. Men vi kan inte fortsätta exploatera som hittills. För att åstadkomma en ekologiskt hållbar framtid måste vi bygga tätare, med mindre avstånd. De kommande 100 åren kommer därför att handla om att dra ihop städerna och göra dem kompaktare.

Lehmann talar om bostäder som en mix av människans behov: vi ska kunna bo, arbeta,

shoppa och leka på gångavstånd från där vi bor.

– Vi kan bygga mer vid kryssningspunkter, järnvägar och transitkorridorer. Har ni till exempel besökt Kings Cross i London nyligen? Gå runt och kolla hur man bygger där nästa gång ni är där.

Till Lehmanns arsenal av argument hör också en bild på det perfekta flervåningshuset, med fönster och balkonger åt flera håll.

– Vi har vant oss vid att öppna fönstren mot innergården eftersom det är omöjligt att öppna det mot gatan på grund av trafikbuller och föroreningar. Hur tokigt är inte det?

Bygg på god benstomme

Lehmann har besökt Helsingfors flera gånger under årens lopp och är god vän med tidigare biträdande stadsdirektören Hannu Penttilä. Han utger sig ändå inte för att vara någon expert på Helsingfors, men menar att samma gäller för Helsingfors som för andra städer:

– Städerna växer och det måste byggas nytt. Helsingfors har en mycket bra benstomme från förr och ett unikt läge på en halvö. Havsfasaden med räckan av vackra gamla byggnader är fantastisk. Av det gamla måste vi lära oss att förstå nutiden och planera för framtiden. Väsentligt är att klara av att bygga också i stadskärnan utan att förstöra.

Lehmann är dock inte överdrivet imponerad av Fiskehamnen som han besöker. Lehmann är också rent generellt skeptisk till köpcenter likt de som Helsingfors bygger i Fiskehamnen och Böle.

– De bejaktar ofta bilism och tar kål på små nischaffärer i centrum. Jag har också hört att Ikea som alltid funnits utanför städer nu försöker ta sig in mot centrum. Helsingfors kunde hellre ta modell av Boxpark i London, en samling kreativa uppstarts företag som verkar i hyrda containrar. Det är unga företag som aldrig skulle ha råd med vanliga affärshyror men som är oerhört viktiga för dynamiken och utvecklingen i en stad. De skapar nya jobb och de betalar skatt. När de här företagen kommit i gång och etablerat sig drar de vidare och nya flyttar in. Det är ett mycket spännande koncept som kunde passa Helsingfors.

Lehmann ser ut över parkeringsplatsen vid kraftverket i Fiskehamnen:

– Om man vill ha kreativ och ny handel i sin stad måste man också se till att skapa förutsättningar för den och stödja dem som vågar experimentera.

Vi måste förstå att städerna aldrig står stilla. Vi måste tillåta nytt, men det måste vara det rätta nya, och inte sådant som förstör annat runtomkring. Det kräver ett gott ledarskap.

Bristvara: Gott ledarskap

Som en röd tråd i Lehmanns filosofi löper vikten av ett klokt ledarskap. När han 2008 skapade sina 15 principer för grön urbanisering utgick han från ett holistiskt tänkande om att summan är större än delarna och en förståelse för det sammanhang där principerna ska tillämpas.

– Det finns inte en universell modell som fungerar överallt. Tvärtom handlar det om att förstå det sammanhang man verkar i. Det som fungerar i städer i Australien behöver inte vara rätt för städerna i Norden.

Lehmann talar om samarbete och små, parallella, steg.

– Vi måste förstå att städerna aldrig står stilla. Vi måste tillåta nytt, men det måste vara det rätta nya, och inte sådant som förstör annat runtomkring. Det kräver ett gott ledarskap. Och det är det vi behöver mest av allt just nu: ett ledarskap som förstår hur vi ska planera för framtiden. Det finns alldeles tillräckligt med generalplaner och idéer, det märker jag när jag besöker städer världen över, men det som saknas är det politiska ledarskapet. Med det menar jag ett ledarskap som inte tänker kortsiktigt, från ett val till ett annat, utan som förstår att 10 år en kort period inom stadsplanering.

De problem som världen står inför, och som manifesteras i städerna, kan inte lösas i fyra års cykler. När vi talar om hemlöshet, utsläppsfria transporter och bostäder till överkomliga priser måste vi ha en förståelse och framförhållning som går utöver dagsländerpolitiken.

Lehmann har startat det han kallar Future Cities leadership, en sorts tankesmedja för hållbarhet också inom ledarskap.

– De problem vi talar om är allvarliga, inga dagsländor. Tiden är inne för hållbarhet också i ledarskapet.

LEHMANNS PRINCIPER

År 2008 lanserade professor Steffen Lehmann 15 principer om grön urbanisering. De bygger på ett helhetstänkande och en förståelse för den plats de ska tillämpas i. Det som funkar i Melbourne funkar nödvändigtvis inte i Helsingfors.

Princip 1: Klimatet.

Hur påverkar klimatet vår stad? Vilka speciella omständigheter behöver vi ta i beaktande när vi bygger ifall vi samtidigt vill minska klimatavtrycket? I Helsingfors har vi till exempel snö och kyla som påverkar stadsplaneringen. Vad innebär det för fasader och uppvärmning?

Princip 2: Förnybar energi och koldioxidutsläpp.

En stad borde sträva efter att bli självförsörjande när det gäller energi. Den borde också vara så förnybar och utsläppsfri som möjligt. Till exempel så att elektricitet och ventilation automatiskt stängs av i kontorsbyggnader där vissa rum inte används.

Princip 3: Minska avfallet.

Målet för varje stad borde vara ett slutet ekosystem för avfallshanteringen. Hur kan staden uppmuntra stadsborna att konsumera så att vi åstadkommer så lite avfall som möjligt? Hur kan vi utnyttja det avfall som ändå uppstår i ny form, till exempel som energi? Att minska avfallet handlar om att utveckla stadens system för återvinning, återanvändning och kompostering.

Princip 4: Vattnet.

Hur ser vi till att stadsborna har dricksvatten av hög kvalitet utan att slösa med vattnet? Lehmann föreslår att städerna uppmuntrar stadsborna att hushålla med vattnet, och lär ut hur man renar regnvatten och avloppsvatten. Toaletter som fungerar utan stora mängder spolvatten borde användas. Man borde också utveckla fler grödor som tål torka och klarar sig med lite bevattning.

Princip 5: Landskap, trädgårdar, biodiversitet.

Här talar vi om urban odling, gröna tak och parker, allt för att maximera biodiversiteten i en stad.

Princip 6: Hållbar transport och genomtänkta offentliga rum.

Färre eller inga bilar i centrum, satsa i stället på kollektivtrafik och cykelleder.

Princip 7: Lokala och hållbara material.

Använd så lokala material som möjligt. Är det nödvändigt att köpa sten för fasader och gator från Kina? Hur lokala är egentligen lokala råvaror om de paketeras i material som producerats i ett annat land?

Princip 8: Täthet och kompakthet.

Bygg högt, bygg om, dra ihop, bred inte ut.

Princip 9: Gröna byggnader och områden.

Det är fullt möjligt att skapa en stad med byggnader som skapar mer energi än de förbrukar och som renar sitt eget vatten. Tänk bioarkitektur som beaktar naturliga förhållanden, som naturlig ventilation, dagsljus, mörker.

Princip 10: Trivsel.

Viktigt här är bostäder till rimliga priser, delaktighet i beslut och en mix av aktiviteter inom det område där man bor. Man ska kunna bo, jobba, shoppa och ha en aktiv fritid med sport och kultur i sina hemkvarter.

Princip 11: Lokal mat och korta avstånd för råvaror.

Princip 12: Kulturellt arv och identitet.

Det är viktigt att bejaka gemenskap och tillhörighet, att skapa en djup känsla för platsen där man bor.

Princip 13: Ett medvetet ledarskap.

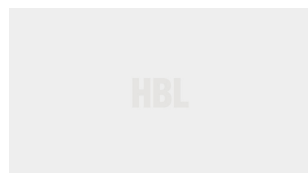
Om städer ska kunna omvandlas krävs ett ledarskap som är långsiktigt och kunnigt.

Princip 14: Utbildning, forskning och kunskap.

Varför är det viktigt att spara vatten? Varför ska jag släcka lampor? Vad kan jag som enskild individ göra? Att lära stadsborna mer om hållbarhet och uppmuntra till ett förändrat beteende är a och o om en förändring ska till.

Princip 15: Strategier för städer i utvecklingsländer.

Ett specialansvar som alla delar.

"Helsingfors är på god väg" (<https://www.hbl.fi/artikel/helsingfors-ar-pa-god-vag/>)
22.4.2018 - 08.30 (<https://www.hbl.fi/artikel/helsingfors-ar-pa-god-vag/>)

(<https://www.hbl.fi/artikel/helsingfors-ar-pa-god-vag/>)

ANNONS

Sähköä uuteen kotiin.

4,55 c/kWh
+ 2,52 €/kk

Tilaa sähköt

VARSAN SÄHKÖ

ANNONS

Östnyland

14,90 euro/mån

Köp nu

ANNONS

ÄR SVENSKA DIN KONKURRENSKRAFT?

SE LEDIGA JOBB HÄR →

Visa mina nyheter (/)

Läs mer om

Urbanisering (/tagg/urbanisering)

FÖLJ

Grön urbanisering (/tagg/gron-urbanisering)

FÖLJ

Helsingfors (/tagg/helsingfors)

FÖLJ

Hållbara städer (/tagg/hallbara-stader)

FÖLJ

Norden & Världen (/tagg/norden-varlden)

FÖLJ

Smart cities (/tagg/smart-cities)

FÖLJ

Steffen Lehmann (/tagg/steffen-lehmann)

FÖLJ

Aktuella ämnen

USA (/tagg/usa)

FÖLJ

Fiskehamnen (/tagg/fiskehamnen)

FÖLJ

Stölder (/tagg/stolder)

FÖLJ

Lag och ordning (/tagg/lag-och-ordning)

FÖLJ

basket (/tagg/basket)

FÖLJ

väder (/tagg/vader)

FÖLJ

tennis (/tagg/tennis)

FÖLJ

Italien (/tagg/italien)

FÖLJ